

VAKCINA PROTIV PANDEMIJSKOG GRIPA

2009 H1N1 MRTVA VAKCINA

(INAKTIVISANA SUBJUNIT ADJUVANTNA)

Šta bi morali i šta bi trebalo da znate?

1) Šta je pandemijski grip 2009 H1N1?

Pandemijski grip 2009 H1N1 (poznat pod nazivom *svinjski grip*) je bolest prouzrokovana novim sojem virusa gripa. Nakon pojave virusa, bolest se brzo proširila u veliki broj zemalja u svetu.

Kao i drugi virusi gripa, virus pandemijskog gripa 2009 H1N1 se prenosi sa čoveka na čoveka kašljanjem, kihanjem i ponekad dodirivanjem predmeta u okolini koji su kontaminirani (zagađeni) virusom.

Simptomi pandemijskog gripa su:

*povišena temperatura *malaksalost *bol u grlu *kašalj
*kijanje *bolovi u mišićima *groznica.

Kod nekih ljudi javljaju se proliv i povraćanje.

Većina ljudi se oseća dobro unutar nedelju dana nakon početka bolesti. Međutim, kod nekih osoba razvija se upala pluća ili druga ozbiljna bolest. Takva stanja bolesti zahtevaju bolničko lečenje. Nekada, kod takvih pacijenata dolazi do teskih komplikacija bolesti koje dovode i do smrtnog ishoda. U Srbiji se registruje jedan smrtni ishod na 3720 obolelih.

2) Koliko se pandemijski grip 2009 H1N1 razlikuje od običnog, sezonskog gripa?

Virusi sezonskog gripa se iz godine u godinu menjaju, ali su međusobno blisko povezani.

Osobe koje su u prošlosti obolele od sezonskog gripa imaju određeni stepen imuniteta protiv virusa sezonskog gripa (njihov organizam ima sposobnost da se bori sa sezonskim virusom) koji trenutno kruži u populaciji. Sezonski grip je pre svega bolest najstarije populacije.

Virus pandemijskog gripa 2009 H1N1 je novi virus gripa. Pandemijski grip se razlikuje od sezonskog po epidemiološkim karakteristikama bolesti. Od pandemijskog gripa mnogo više obolevaju i umiru mlade osobe, i oboljevanje je masovnije nego od sezonskog. Izvestan broj ljudi ima malo ili nema imunitet protiv pandemijskog virusa gripa (njihov organizam nema sposobnost da se bori sa pandemijskim virusom).

3) Vakcina protiv pandemijskog gripa

Vakcina protiv pandemijskog gripa koju koristimo u Srbiji je mrtva (inaktivisana) vakcina. Ona ne sadrži ceo

virus, već samo deo virusa koji se naziva hemaglutinin. On predstavlja vakcinalni antigen na koji se stvara imunitet protiv virusa pandemijskog gripa.

Pored vakcinalnog antigena, vakcina sadrži adjuvans koji se naziva MF59. Adjuvans je emulzija ulja u vodi i osnovni sastojak je skvalen, koji se u organizmu prirodno stvara preradom holesterola i sastavni je deo ćelijske membrane. Adjuvans je dodat kako bi se stvorio viši stepen imuniteta nakon vakcinacije. Adjuvans ne dovodi do stvaranja autoantitela i njegova bezbednost je dokazana u više od 70 kliničkih studija.

Pored ovoga u vakcini su i prezervativi i stabilizatori koji se koriste i kod drugih vakcina i lekova. U vakcini je prezervativ tiomersal koji sadrži živu i ima za cilj da spreči kontaminaciju (zagađenje) vakcine drugim mikroorganizmima. Tiomersal ne dovodi do autizma što je dokazano kroz nekoliko kliničkih eksperimenata i epidemiološkim ispitivanjima, širom sveta.

Vakcina protiv pandemijskog gripa je napravljena istom tehnologijom kao adjuvantna vakcina protiv sezonskog gripa, koja se u svetu koristi duže od 12 godina.

Korist od vakcine predstavlja i činjenica da se nakon 3 nedelje od davanje vakcine protiv pandemijskog gripa dobija zaštita od ovog oboljenja. Kod zdrave dece bez ikakvih hroničnih bolesti, zaštita se postiže u oko 92-96% što je vrlo visok nivo zaštite. Kod osoba sa hroničnim bolestima nivo zaštite je nešto niži, oko 70%.

Vakcina protiv pandemijskog gripa ne može da spreči „oboljenje slično gripu“, koje je nastalo kao posledica drugog uzročnika zarazne bolesti (virusa, bakterije).

Vakcina se ubrizgava injekcijom u mišić nadlaktice, u dozi od 0,5 ml.

4) Ko bi trebalo da se vakciniše protiv pandemijskog gripa i kada?

KO?

- **Osobe starosti preko 6 meseci sa hroničnim poremećajima zdravlja** (hronične plućne bolesti - uključujući astmu, kardiovaskularne bolesti - izuzev hipertenzije, hronična oboljenja bubrega, jetre, neurološke/neuromuskularne bolesti, hematološki i metabolički poremećaji - uključujući šećernu bolest i prekomernu gojaznost, imunodeficijencije - uključujući imunosupresiju uzrokovanu lekovima i HIV-om);
- **Trudnice** (zbog povećanog rizika od teške forme obolevanja, koja potencijalno može da rezultuje spontanom pobačajem/smrtnim ishodom, posebno tokom drugog i trećeg trimestra trudnoće), isključujući

aplikovanje u prvom trimestru trudnoće, **uz konsultaciju ginekologa;**

- **Zdrava deca starija od 6 meseci do 2 godine, uz konsultaciju pedijatra;**
- Lica zaposlena u objektima u kojima se obavlja zdravstvena delatnost;
- Lica smeštena i zaposlena u ustanovama za socijalnu zaštitu;
- Lica zaposlena na poslovima osnovnih funkcija zajednice
- **Zdrava deca od 3 do 14 godina starosti;**
- **Zdravi mlađi odrasli uzrasta od 15 do 49 godina;**
- Zdravi odrasli uzrasta od 50 do 64 godine;
- Zdravi odrasli uzrasta 65 godina i više

KADA?

Vakcinu treba primiti odmah. Deca uzrasta od 6 meseci do 8 godina, hronični bolesnici stariji od 6 meseci koji imaju stanje smanjene otpornosti (imunodeficientne osobe) kao i osobe starije od 60 godina treba da dobiju 2 doze u razmaku od najmanje tri nedelje.

Osobe uzrasta od 9 do 59 godina primaju samo jednu dozu.

5) Neki ljudi ne bi smeli da prime vakcinu, a kod nekih osoba se vakcinacija privremeno odlaže.

Osobe, kod kojih je utvrđena životno ugrožavajuća alergijska reakcija na jaja, perje i živinsko meso, kao i na neki sastojak vakcine ne smeju da prime vakcinu protiv pandemijskog gripa. *Obavezno recite lekaru ako ste iskusili ozbiljnu alergijsku reakciju na bilo šta.*

Takođe, potrebno je reći lekaru, ako ste imali:

- Životno ugrožavajuću reakciju na vakcinu protiv sezonskog gripa
- Guillan-Barre sindrom (ozbiljno stanje praćeno paralizom (oduzetošću) ekstremiteta, poznato kao GBS)

Ova stanja ne moraju biti razlog za odlaganje vakcinacije, ali mogu Vama i lekaru da pomognu u donošenju odluke.

Ukoliko lekar proceni da imate **akutnu bolest**, savetuje Vam se da pričekate sa vakcinacijom dok se ne oporavite. Ukoliko imate blagu prehladu (curi nos, bez temperature) vakcinacija se može sprovesti i ne morate čekati.

6) Koji su rizici od vakcine protiv pandemijskog gripa ?

Vakcina, kao i svaki drugi lek, može da prouzrokuje ozbiljan problem, kao npr. alergijsku reakciju. Međutim, **rizik** od bilo koje ozbiljne posledice za ljudski organizam je vrlo nizak.

Vakcina ne sadrži ceo virus. **Od vakcine protiv novog pandemijskog gripa tipa A H1N1, ne možete oboleti.**

Rizik od neželjene reakcije nakon primanja vakcine protiv pandemijskog gripa je sličan riziku od vakcine protiv sezonskog gripa.

Blage reakcije

- Bol crvenilo, otok na nadlaktici na mestu primanja vakcine
- Nesvestica (**kod adolescenata**)
- Glavobolja, bolovi u mišićima
- Povišena temperatura
- Mučnina

Ukoliko se ovakve reakcije pojave one su blage i prolaze u roku od 24 do 48 sati nakon primanja vakcine.

Teže reakcije

- Životno ugrožavajuće alergijske reakcije na vakcinu su veoma retke. Ako do nje dođe, dešava se nekoliko minuta do nekoliko sati nakon vakcinacije.
- Tokom 1976. godine, u Sjedinjenim Američkim Državama se pojavio svinjski grip. Nakon primene tadašnje vakcine protiv svinjskog gripa utvrđena je povezanost sa pojavom slučajeva GBS po stopi jedan slučaj GBS na 100.000 vakcinisanih. Od tada u naredne 33 godine nije utvrđena jasna poveznost GBS nakon primanja vakcine protiv sezonskog gripa. Procenjuje se da se jedan slučaj GBS javlja na oko 3 miliona vakcinsanih. GBS se u uzrastu od 18-64 godine u Evropi registruje po stopi od 3 do 5 slučajeva na oko 100.000 **nevakcinisanih** ljudi i prirodno se javlja nakon infekcija disajnih puteva i crevnih infekcija.

7) Šta bi trebalo da uradite ako dođe do teške reakcije nakon primanja vakcine

Na šta bi trebalo da obratite pažnju?

Na bilo kakvo neuobičajeno stanje, kao što su povišena temperatura, promene u ponašanju, alergijske reakcije, koje uključuju otežano disanje, promuklost, zviždanje u grudima, ospu, bledilo kože, slabost, ubrzan rad srca, vrtoglavicu.

Šta bi morali da uradite?

Pozovite Vaseg izabranog lekara ili odmah idite kod njega. Ispričajte šta se desilo i kada se dogodila postvakcinalna reakcija. Lekar ima obavezu da to prijavi nadležnoj ustanovi.

8) Gde možete da saznate nešto više o pandemijskom gripu?

Više informacija možete dobiti na internet stranicama instituta i zavoda za javno zdravlje ili od svog izabranog lekara.

Možete da posetite i internet stranice Centra za kontrolu bolesti CDC Sjedinjenih Američkih Država., kao i internet stranice EMEA, WHO i ECDC.

GRIP 1 smrtni ishod na 3 720 obolelih u Srbiji

VAKCINA 1 životno ugrožavajuća reakcija na 3 000 000 vakcinisanih (teoretski)